

BOSHLANG`ICH SINIF O`QUVCHILARINI KREATIVLIGINI SHAKLLANTIRISH

Dilnoza Kulboyeva

Jizzax davlat pedagogika universiteti o`qituvchisi

Qo`shboqov Jaxongir

Jizzax davlat pedagogika universiteti boshlang`ich ta`lim fakulteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7234616>

Annotatsiya. Ushbu maqolada, boshlang`ich sinf o`quvchilarining kreativlik qobiliyatini shakllantirish. Shuningdek, texnologiya darslarida turli xil materiallar bilan ishlash asosida tashkil qilish va shu asosida o`quvchilarga tushunchalar berish.

Kalit so`zlar: Boshlang`ich sinf o`quvchilari va o`qituvchilari, texnologiya, turli-xil materiallar, kreativlik qobiliyati, dars, integratsiya, innovatsiya.

ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСТВА У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Аннотация. В данной статье рассматривается формирование творческих способностей учащихся начальных классов. А также организация технологических занятий, основанных на работе с разными материалами и дающих учащимся концепции на основе этого.

Ключевые слова: Учащиеся и учителя начальных классов, технология, различные материалы, творчество, урок, интеграция, инновации.

FORMING THE CREATIVITY OF PRIMARY CLASS STUDENTS

Abstract. In this article, the formation of creativity of primary school students. Also, organizing technology classes based on working with different materials and giving students concepts based on this.

Key words: Primary school students and teachers, technology, various materials, creativity, lesson, integration, innovation.

KIRISH

Respublikamizda innovatsion fikrlaydigan kreativ barkamol insonni tarbiyalash ta`lim sohasida muhimdir. O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 sentyabrdagi "Ta`limi tizimiga boshqaruvning yangi tamoyillarini joriy etish chora-tadbirlari to`g`risida"gi PQ-3931-son qaroriga muvofiq:

- Respublikada texnik ijodiyot, badiiy ijodiyot **maktablarini tashkil etish;**

- quyidagilar orqali ta`lim tizimini rivojlantirish:

- o`quvchi-yoshlarning ijodiy ishlarini ommalashtirish, shuningdek, bolalar maktablarining to`garak a`zolari tomonidan yaratilgan mahsulotlarni olib chiqish maqsadida "Art shop" elektron do`konlarini tashkil etish va sotuvini yo`lga qo`yish;

- bolalar maktablarida 2020/2021 o`quv yilidan boshlab "**STEAM – ta`lim**" (Science – tabiiy fanlar, Technology – texnologiyalar, Engineering – muhandislik, Art – san`at, Mathematics – matematika) dasturi joriy etish muhim vazifa etib belgilandi.

O`quvchilarni mehnatga o`rgatish va qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonida ularning yosh xususiyatlari, imkoniyat darajalari va qiziqishlaridan kelib chiqqan holda murakkab bo`lmagan yumushlarni bajarishlari ayni muddaodir. Zero, mehnat ta`limi va tarbiyasini qo`llash orqali o`quvchilarni kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish juda qo`l keladi. Ishlab chiqarishdagi mehnat faoliyati sharoitida mutaxassislikni egallash keng politexnik bilim va malakalar, qobiliyatlar mavjudligiga bog`liq bo`ladi. Bu borada birinchi qadamlar maktabda amalga

oshiriladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini nafaqat ishlab chiqarish, balki mehnatning oddiy turlariga tayyorlashi va bundan uning har tomonlama o'quvchilarni kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishini ko'zda tutish lozim.

TADQIQOT METODI VA METODOLOGIYASI

Ma'lumki boshlang'ich sinf umumumiy o'rta ta'limning poydevori hisoblanib, unda bola shaxsini ilk ko'rinishlari shakllanadi. O'quvchilarni kreativlik qobiliyatini shakllantirishda turli materiallar bilan ishlashda oddiydan murakkabga yo'naltirilsa, yosh xususiyatlariga mos ravishda olib borilsagina o'quvchilarning kreativligi yanada shakllanib boradi.

1 sinf o'quvchilarining kreativlikka o'rgatishda tabiiy material bilan ishlashda ayrim kasblarda ishlatiladigan asboblarning nomlarini va nima maqsadda ishlatilishini bilish, yog'och materiallaridan olinadigan daraxtlarini tanishi va ularning nomlarini bilishi, ayrim gazlama turlari nomi, xususiyatlarini va ulardan tayyorlanadigan buyumlarni bilishi, pazandalikda ishlatiladigan maxsulotlarning turlari va nomlari nima maqsadda ishlatilishini bilishi; qandolatchilikda ishlatiladigan hom ashyolar va tayyorlanadigan maxsulotlarni bilishi; qurilish sohasida ishlatiladigan materiallar nomi, ayrim xususiyatlari va kartondan eng oddiy shakldagi buyumlarni qirqib tayyorlashi ularning rasmini chizish, bo'yash hamda eng oddiy naqshlar bilan bezash; tugma qadash, oddiy choklarni tikish, gazlamalarning qirqish kabi ko'nikmalarni bilishlari lozim.

2-sinfda turli materiallar bilan ishlashda ayrim kasblar mahsulotlari yoki tayyorlanadigan buyumlar eskizlarini chizish va oddiy bezaklar bilan ishlash, bir necha kasblar sohasida ishlatiladigan asboblarning tuzilishi hamda ishlatilishini bilish; ayrim tabiiy materiallardan oddiy tasvir va naqshlar tuzish; yog'och materiallarning qattiq-yumshoqligi, suvga, zahga va boshqa ta'sirlarga chidamliligini bilish; gazlamalarning haroratga saqlanishga chidamliligi, turli gazlamalarning har xil ta'sirlari natijasida o'zgarishlarini bilish; Tuproq, loy, sopol va boshqa materiallarning asosiy xususiyatlarini bilish; oziq-ovqat mahsulotlarining eng oddiy xususiyatlarini bilish; qog'oz va karton gazlamalarini qirqish va kesish asboblaridan to'g'ri foydalanish; kashtachilik va tikuvchilikda qo'llaniladigan asosiy chok turlarida tikish; ayrim ekinlarni o'stirishning eng oddiy qoidalarini bilishlari kerak.

TADQIQOT NATIJASI

3-sinfda turli materiallar bilan ishlashda har xil oddiy buyumlar va mahsulotlar tayyorlash jarayonlari ketma-ketligi hamda xom ashyoning bilish; Ularni so'zlar va turli tasvirlar, jadvallar orqali ifodalay olish; ommaviy ishlatiladigan mehnat qurollarining turlarini va ulardan to'g'ri foydalanishni bilish; ayrim oddiy buyum va mahsulotlarni tayyorlash uchun eskizlar chizish, qog'oz va karton, gazlama va boshqa materiallardan oddiy shakldagi gullar yasash. Sopol buyumlar va kashtachilik buyumlari uchun oddiy naqshlar ishlash, eng oddiy applikasiya va mozaika ishlarini bajarish; ayrim milliy xunarmandchilik kasblarida ishlatiladigan materiallar hamda asboblarning nomi turlari va xususiyatlarini bilish, ulardan xavfsizlik qoidalariga muvofiq foydalanish milliy xunarmandchilik kasblariga oid eng oddiy iqtisodiy huquq va ekalogik masalalarni bilish; loydan milliy o'yinchoqlar yasash, ularni bo'yash va naqshlar bilan bezash; yog'och va boshqa har xil materiallardan oddiy buyumlar va o'yinchoqlar yasash; gazlamalardan oddiy buyumlarni tikish va kashta naqshlar bilan bezash; pazandalik va qandolatchilikning ayrim texnologik jarayonlarini bajarish kabi vazifalarni bajarishda o'quvchilarni ijodkorlikka o'rgatishda juda ham qo'l keladi.

4-sinfda esa yog'ochdan oddiy buyumlar tayyorlash jarayoni uchun texnologik jadval hamda grafik tasvirlarni bajarish; oziq –ovqat tayyorlash jarayoni uchun texnologik jadval hamda ayrim oziq-ovqat mahsulotlarini turli shakllarda tayyorlash uchun eskizlar chizish, turli shakllarning bir –biriga nisbatan o'lchami, rang va bezaklar bo'yicha mutanosibligini tushunish va so'zlab bera olish; zargarlik, gilamdo'zlik, kulolchilik va boshqa kasblarda naqqoshlikdan foydalanishning eng oddiy usullarini bilish; ayrim kasblar sohasidagi materiallarga ishlov berishning zamonaviy usullari va asbob-uskunalarni bilish, ayrim ish harakatlarini bajarish ko'nikmalarini egallash:

Har xil materiallardan ko'p xunarmandchilik buyumlari va o'yinchoqlar tayyorlash, qo'g'irchoqlar uchun ko'ylaklar tikish va kashta gullari bilan bezash, taomlar pishirish uchun sabzavotlar tayyorlashni bilish o'quvchilarni ijodkorlikka o'rgatishda qulay deb bilamiz.

XULOSA

Turli materiallar bilan ishlash o'quvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantiradi, fantaziyasini va tasavvurlarini o'stiradi. Shuningdek, ta'lim–tarbiyani hayot bilan bog'lashning eng muhim vositalaridan biridir. Mehnat ta'limini amalga oshirishda o'quvchilarning har tomonlama o'sishiga ularni ijodkorlikka o'rgatishga yordam beradi. Turli materiallar bilan ishlash o'quvchilarning bilimlarini aniqlashtirishga yordam beradi, tarbiyaviy jihatdan muhim bo'lgan materiallarni solishtirishda keng imkoniyatlar yaratadi, dars va darsdan tashqari mustaqil ishlarni tashkil etishga sharoit yaratadi, tabiatga nisbatan muhabbat uyg'otadi. Tabiiy materailar bilan ishlash jarayonida o'quvchini ona tabiat bilan yaqinlashuviga, unga tejamkorlik va mehribonlik, ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishga o'rgatadi.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 sentyabrdagi "Ta'limi tizimiga boshqaruvning yangi tamoyillarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3931-son qarori
2. Sh.M. Mirziyoev "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi" mavzusidagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruzasi. – T.: O'zbekiston, 2017. –48 b.
3. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni kasb tanlashga yo'naltirishning nazariyasi va amaliyoti. G.Quttibekova, D.Kulboeva T-: O'zbekiston 2020-y
4. H.Shukurova, M.Xoldorova "LEFT HANDED KIDS" GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL(GIIRJ) ISSN (E)0: 2347-6915 VOL.10,Issue1,jan.2022